

عنوان مقاله:

بررسی روند بومی سازی فرهنگی اقتباسات ادبی در بستر ادبیات تطبیقی (مطالعه موردی: بررسی تطبیقی داستان لیلی و مجنوندر ادبیات فارسی و عرب)

محل انتشار:

نخستین همایش ملی ادبیات فارسی و پژوهشهای میان رشته ای (سال: 1389)

تعداد صفحات اصل مقاله: 26

نویسنده:

زهره ذاکری نصرآبادی - عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور استان اصفهان واحد هرنند (رشته جامعه شنا

خلاصه مقاله:

ادبیات تطبیقی اقدامی است عقلایی با هدف مطالعه و بررسی هرچیزی که بتوان گفت ادبی است و مرتبط نمودن آن با دیگر عناصر تشکیل دهنده یک فرهنگ. سؤال اساسی در پژوهش حاضر این است که «چگونه یک اثر ادبی جزء فرهنگ خودی شده یا در مواجهه با اثری بیان شده و تبدیل به جزئی از فرهنگ دیگری یا به عبارتی بومی می شود». «ایو شورل» بهترین روش پاسخ به این سوال را «مطالعه و بررسی مقایسه ای آثاری که برخاسته از زمینه های فرهنگی متفاوتند» می داند. تأثیر بدون تصرف اثری خارجی در ادبیات ملت دیگر ادبیات تطبیقی به معنی واقعی خود نیست. مثلاً ترجمه ساده شعر یا داستان از زبانی به زبان دیگر به خودی خود بحث ادبیات تطبیقی نمی باشد ولی اقتباس شعر و داستان به صورتی که در ادبیات ملت گیرنده حل و هضم شود و مهر و نشان خاص آن ملت را بگیرد در قلمرو ادبیات تطبیقی است مثل تأثیر زهره و منوچهر ایرج میرزا از ونوس و آدونیس شکسپیر، تأثیر داستان لیلی و مجنون عربی در لیلی و مجنونهای فارسی، تأثیر عروض و بلاغت عربی در شعر فارسی و .... بر این اساس در تحقیق حاضر با مقایسه لیلی و مجنون نظامی گنجوی با اصل عربی آن، ضمن بیان وجوه تشابه و تفاوت دو اثر مذکور که متعلق به دو فرهنگ متفاوت می باشند، روند بومیسازی این اثر زیبا و جاودانی در فرهنگ اصیل ایرانیان مورد بررسی قرار گرفته است. این تحقیق گونه ای مطالعه تطبیقی است بر مبنای اسناد کتابخانه ای موجود و سعی محقق بر آن بوده که از منابع دست اول موجود در این زمینه استفاده نماید. طی مطالعات صورت گرفته می توان گفت که نظامی گنجوی در داستان لیلی و مجنون، شعر عاشقانه ادبیات عرب را با فرهنگ عرفانی حاکم بر ایران عصر خود در هم می آمیزد و هر چند خود صراحتاً به عرفانی بودن این اثر اشاره ای نکرده اما خواننده با تیزبینی در می یابد که نظامی به این داستان عربی الاصل رنگ و لعاب عرفانی داده و به این شیوه آن را با فرهنگ ایرانیان که با مضامین عرفانی مأنوس تر است گره زده و اثری جاودان خلق نموده که با فرهنگ ایرانیان به خوبی عجین گشته است. هدف از این دست مطالعات بررسی عناصر فرهنگی موجود در ادبیات هر جامعه و شناخت شیوه بومی سازی ادبیات ملل دیگر در جامعه خودی می باشد که در این زمینه ادبیات تطبیقی به بهترین وجه قادر است بستر لازم جهت مطالعات ادبی - جامعه شناختی را فراهم آورد. بر اساس نتایج پژوهش حاضر می توان گفت که راز ماندگاری آثار ادبی هر ملت در عجین شدن آن با فرهنگ و روحیات مردم آن مرز و بوم می باشد.

کلمات کلیدی:

ادبیات تطبیقی، لیلی و مجنون، عشق، عرفان، بومی سازی فرهنگی و اقتباس ادبی.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/168317>

